

6Aika: Ilmastoposiitiiviset yritysalueet ja arvoketjut

Kokeilupalvelujen valintatyökalu

Lassi Leinonen, Projektisuunnittelija, Lounais-
Suomen Jätehuolto

30.11.2020

6Aika

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Mikä ILPO?

6Aika: ILPO -hanke tarjoaa yrityksille tukea vähäpäästöisemmän liiketoiminnan kehittämiseen Turussa, Vantaalla ja Tampereen seudulla.

Tuomme kentän toimijoita yhteen etsimään uusia ratkaisuja. Kehitämme päästölaskentaa ja hiilitiekarttoja eriarvoketjuille, yritysalueille ja kiertotalouskeskuksille pilottialueillamme Turun Topinpuistossa, Vantaalle rakentuvassa kiertotalousklusterissa ja Tampereen seudulla.

Kutsumme yrityksiä mukaan yhteistyöhön, joka voi sisältää sparrausta, tutkimuksia ja selvityksiä sekä innovaatioita tukevia kokeilupalveluhankintoja.

Ilmastoposiitiivinen yritysalue

Teemat

Vähähiiliset kuljetukset ja logistiikka

Arvoketjujen logistisen tiedon avaaminen, hallinta ja hyödyntäminen

Yritystarpeita palvelevat päästölaskentamallit

Resurssitehokas yhteistyö, liiketoiminta sekä arvo- ja palveluketjut

Päästöjen kompensointi ja hiilinielut

Kohteet

Topinpuiston kiertotalouskeskus

Vantaan kiertotalousklusteri

Tampereen yritysalueet

Työkalut

Innovaatioita tukevat kokeilut

Tutkimukset ja selvitykset

Sparraukset

Työpajat ja tapahtumat

Viestintä

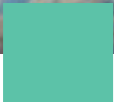
Kehitettävät mallit

Ilmastopolku

Ilmasto-positiivisuuden laskenta

Päästöjen kompenzaatio

Tekijät

**BUSINESS
TAMPERE**

**LOUNAISSUOMEN
JÄTEHUOLTO**

Tampereen yliopisto

TURKU

**Vantaa
Vanda**

Valintatyökalun tarve ja tavoitteet

- ILPO-hankkeessa Lounais-Suomen Jätehuollon yhtenä toimena on toteuttaa useita kokeilupalveluhankintoja. Kokeilupalveluja pyrittiin hankkimaan Topinpuiston yritysten haasteisiin ja ideoihin.
- Monitoimijasyteemissä on usean yrityksen kautta paljon kehitettäviä ideoita ja mielenkiintoisia haasteita. Ideoita on yleisesti hyvä kerätä jonkinlaiseen ideoiden aarrearkkuun, mistä ideoita valitaan ratkaistavaksi aina kunkin hankkeen, projektin tai yhteisesti päätettyjen tavoitteiden mukaisesti.
- Käsiteltävien ideoiden valintaa varten tehtiin päätösmatriisi
- Tarve oli myös luoda raamit tai valmis valikoima valintakriteerejä kokeilupalvelujen kilpailutusta varten
- Valintatyökalun tavoitteina on
 - luoda läpinäkyvyyttä kokeilupalveluhankintojen valintaan rahoittajan suuntaan sekä monitoimijasyteemin jäsenten suuntaan
 - Helpottaa toteutettavien kokeilujen valintaa monitoimijasyteemin operaattorille tai johtoryhmälle

Top 10		
	Idea	Summa
1	Raaka-aineiden testausta biohiilentuotantoon	334
2	Energiapuuta jätepenkalle	312
3	Biohiilen käyttökohteiden testaaminen	310
4	Betoni- ja tiilimurskeen teko ja käyttö kohteessa	288
5	Viherkatto	274
6	Eristevillan puhallusvillaksi uudelleenkäytön tehostaminen	268
7	Kaksisuuntaisen logistiikan kehittäminen	254
8	Betonimurskeen hiilensitovuuden selvittäminen	254
9	Tietopankki maarakentamisen ja maanpoiston hankkeisiin	250
10	Kuljetuksen todellisten päästöjen seurannan kehittäminen	222

Valintatyökalun TOP10-listaus sekä ideoiden osa-aluekohtaiset pisteytykset ja summan laskenta

Ratkaisuidea	Onko idea mahdollinen tämän hankkeen puitteissa	Ilmasto- ja ympäristövaikutus	Projektikohtaiset	Liiketaloudelliset näkymät	Summa
Aurinkopaneeleja katolle	0	18	24	24	0
Betoni- ja tiilimurskeen teko ja käyttö kohteessa	1	26	19	47	288
Biohiilen käyttökohteiden testaaminen	1	24	36	47	310
CCU / hiilidioksidin hyötykäyttö	0	59	45	49	0
CO2-talteenotto ekovoimalaitokselta	0	67	40	32	0
CO2-talteenotto muualta	0	54	37	45	0
Energiapuuta jätepenkalle	1	26	33	45	312

Kaikki kriteerit kokeilujen valintaan

Resurssirajoitukset

Mahdollista toteuttaa aikataulussa	Mahdollista toteuttaa budjetissa	Teknologia on olemassa	De-minimis rahoituksen mahdollisuus	Julkisuus
------------------------------------	----------------------------------	------------------------	-------------------------------------	-----------

Liiketoiminta

Tuottaa lisää rahallista arvoa	Ratkaisu tehostaa toimintaa	Tuo uusia liiketoimintamahdollisuuksia	Parantaa yhtiön brändiä	Toteuttajan kelpoisuus	Tukee yhteistoiminta-alueen visiota	Hyödyttää useampia yrityksiä
--------------------------------	-----------------------------	--	-------------------------	------------------------	-------------------------------------	------------------------------

Ilmasto ja Ympäristö

KHK-vähennä	Hiilen sidonta	Lisää materiaalitehokkuutta (jätevirtojen määrät)	Pienentää muita negatiivisia ympäristövaikutuksia	Lisää biodiversiteettiä
-------------	----------------	---	---	-------------------------

Projektikohtaiset

Uutuusarvo / innovaatio	Tukee kehitteillä olevaa uutta teknologista ratkaisua	Uusi toimintamalli / yhteisprosessi	Soveltuvuus jatkokehitykseen tai skaalautuvuus	Julkisuus (mahdollisuus viestiä)
-------------------------	---	-------------------------------------	--	----------------------------------

Valintatyökalun toteutus

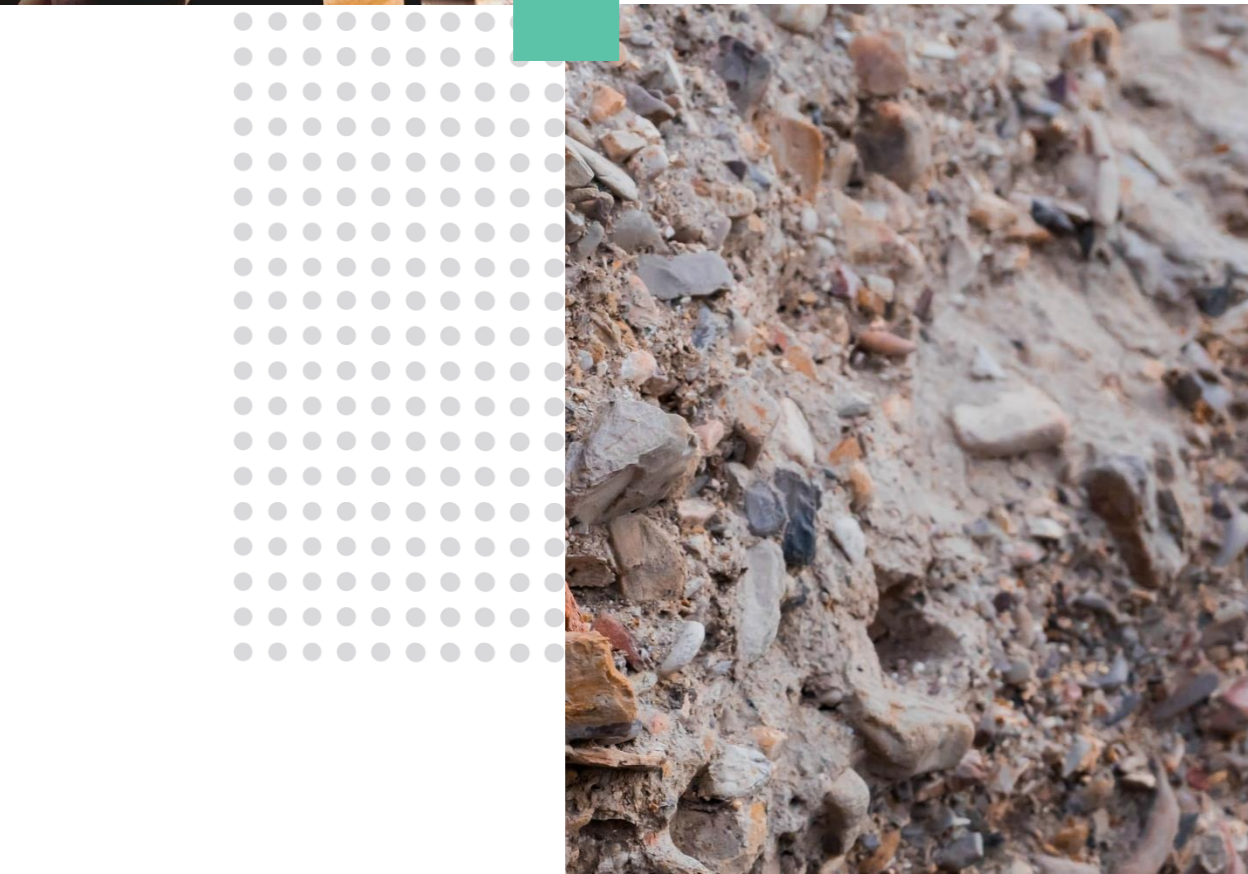
- Valintatyökalun toteutustavaksi valittiin päätösmatriisi.
- Päätösmatriisin työstäminen aloitettiin LSJH:n työpajalla, jossa kerättiin hankkeen sekä jätehuoltoyhtiön tavoitteita tukevia kriteerejä.
- Päällekkäisiä kriteereitä karsittiin ja muotoiltiin alustavia ideoita järkevämpään muotoon. Poistettiin hankkeen näkökulmasta vähemmän tärkeitä näkökulmia tarkastelun keventämiseksi.
- Näin saatu päätösmatriisi koeponnistettiin Topinpuiston yritysten haastatteluista esiin nousseilla ilmastopositiivisuutta tavoittelevilla ideoilla, jotta nähtäisiin nostaako se hyödyllisiä hankkeita esiin.
- Työkalua esiteltiin Turun Kaupungille ja Tampereen yliopistolle, mistä nousi hyviä kommentteja liiketoiminnallisiin näkökulmiin sekä tehdyn kriteeristön hyödyistä muihin tarpeisiin.
- Kommenttien perusteella valintatyökalua on vielä työstetty ja alustavasti valittu sopivia kriteerejä kilpailutuksien valintakriteereiksi.

Työkalun käyttö tulevaisuudessa

- Valintatyökalusta on hyötyä hankkeiden kokeilujen valintaan, kokeilujen toteutumisen arvioimiseen sekä tarjottujen ratkaisujen valintaan.
- Työkalusta voi olla hyötyä myös muille hankkeille ideoiden ja toimenpiteiden valintaan sekä arviointiin.
- Valintatyökalua voi myös käyttää monitoimijayhteisön yhteistyöhankkeiden valinnassa jo vakiintuneissa yhteisöissä.
- Valikoituja kriteereitä voi käyttää referenssinä kokeilupalvelujen kilpailutuksen valintakriteereinä. Kilpailutuksen reunaehdot perustoteutukseen tulevat idean omistavalta yhtiöltä sekä lisäksi osittain hankkeelta tai projektilta. Kriittiset rajaukset on työkalussa erikseen ”Resurssirajaukset” nimellä.
- Kilpailutusten valintakriteerit ovat usein hyvin tapauskohtaisia erilaisten toteutusten takia, mutta seuraavien kriteerien näkökulmia tulisi ainakin harkita:
 - Kasvihuonekaasujen vähenemän tai hiilen sitomisen määrä
 - Kokeiltavan ratkaisun skaalautuvuus
 - Tulosten julkisuus
 - Teknologian kypsyys

Jatkokehitettävää

- Työkalu on hyvin ilmastopainotteinen johtuen hankkeen tavoitteista. Työkalusta olisikin hyvä kehittää tasapainoisempi monitoimijasysteemin versio. Tämän kehittäminen vaatisi painotusten muuttamisen lisäksi mahdollisesti sosiaalisten näkökulmien esiintuomista sekä ympäristönäkökulmien laajentamista monialaisemmiksi.
- Työkalun helppokäyttöisyyttä voisi myös parantaa, ettei eri välilehdillä tarvitsisi kopioida rivejä, vaan rivit ilmestyisivät automaattisesti uusia ideoita lisäämällä. Yksi vaihtoehto olisi lisätä kaikki kriteerit eri näkökulmista samalle välilehdelle, jolloin niistä saisi yleiskäyttöisen datataulukon.

Kiitos!

**Lassi Leinonen, projektisuunnittelija,
Lounais-Suomen Jätehuolto
lassi.leinonen@lsjh.fi**

 @circhubs

 @circhubs

www.circhubs.fi